

Barraca

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Riera de la Casa Nova
Alçada: 240

Coordenades:

Latitud: 41.69681
Longitud: 1.8872
UTM Est (X): 407404
UTM Nord (Y): 4616712

Classificació

Número de fitxa 08182 - 195
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Aquesta com d'altres barraques conserven a l'interior ampolles o bidons de plàstic, i altres andròmines. Caldria mantenir-les netes.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A002000320000OU
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 31/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el vessant conegut com a Solella de les Monges, per sobre de la llera dreta de la riera de la Casa Nova de Sant Jaume. Queda penjada a una vintena de metres d'alçada. Està enrasada a un mur de pedra seca. S'hi accedeix des de la riera mateix, pujant en ziga-zaga i resseguint un corriol d'1,20 metres d'amplada màxima, arran del penjat natural. Al davant hi creix un ametller. Forma part d'un espai marjat, on s'aprofita la roca natural del terreny i estretes baumes que alternen amb murets, rampes i escales volades transformant un terreny pedregós amb fort pendent en un paisatge totalment integrat i productiu (ametller i olivera) que no perjudica el territori i amb un nul impacte ambiental.

És de planta quadrangular i mesura 3,90 metres de façana per 3,50 metres de fondària (mides preses a l'exterior). La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. El cobriment exterior és de terra lligada amb pedruscall. El voladís es conserva gairebé sencer. El gruix dels murs és de 65 cm. Els brancals o muntants són rectes amb les pedres ben desbastades intercalant pedruscall de mida mitjana i petita. Té una sola llinda plana. Al capdamunt hi ha una lleixa oberta cap a l'interior. La porta d'entrada està centrada a la façana; mesura 1,53 metres d'alçada per un metre d'amplada màxima. Té tres tinells a l'interior, amb pedrís i llinda. Destaca el de mà dreta, excavat dins del marge en sentit horitzontal, d'un metre i mig de fondària. Té una alçada de 50 cm i el sostre està fet de lloses planes de grans dimensions, tal vegada per endreçar-hi les eines. Disposa d'una obertura, a mena d'espitllera orientada a l'oest. La barraca està orientada al sud.

Observacions:

Aquesta barraca no consta a l'inventari del web de l'Observatori del Paisatge.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

